

Sak 2013-46: Pool-ordning - høring

Norsk Presseforbunds styre nedsatte 23. november 2012 en arbeidsgruppe med oppdrag ”å utarbeide forslag til tydelige retningslinjer for poolfotografering, med særlig vekt på hvordan poolordninger for still- og videofotografer skal organiseres. Gruppen skal utarbeide forslag der det skal tas hensyn til hvem som mest effektivt kan gjennomføre oppdrag på vegne av mediefellesskapet. Herunder skal gruppen blant annet vurdere administrasjon/support, pris/kostnader, og hvor raskt materialet kan stilles til rådighet for andre. Det må utarbeides forslag om hvordan rettighetsspørsmålet for poolmateriale skal løses, også med tanke på eventuell fremtidig bruk.”

Arbeidsgruppen har bestått av Ole Kristian Bjellaanes (NTB), Silje Hovland (TV2), Jan Georg Vedelder (NRK), Thor Woje (Romerikes Blad/Amedia), Ole Martin Bjørklid (Hjemmet/Egmont HM), Olav Hasselknippe (Aftenposten), Rino Rådahl (Her og Nå) og Kristine Foss (Norsk Presseforbund).

Arbeidsgruppens forslag (vedlagt) ble lagt frem for NPs styre og drøftet i møte 14. juni. Det ble da vedtatt å sende retningslinjene på høring blant NPs medlemsorganisasjoner.

NR-sekretariatet har fulgt arbeidet med nye pool-retningslinjer tett, blant annet fordi vi de siste årene har hatt flere henvendelser fra medlemmer som har opplevd særlig praksisen for gjenbruk og viderebruk som uklar og til dels svært problematisk.

Sekretariatets prinsipielle syn har vært at poolhaver ikke erverver andre rettigheter til poolbildene enn pooldeltakerne. I arbeidsgruppens forslag til retningslinjer er dette prinsippet nå nesten gjennomført, med et visst unntak for punkt nr 8, 3. og 4. setning om videreformidling. Det foreliggende forslaget er et kompromiss etter forholdsvis harde forhandlinger i arbeidsgruppen. Sekretariatet mener – i lys av omstendighetene – at forslaget slik det nå foreligger må kunne godtas, og innstiller på at NR ikke fremmer merknader til innstillingen.

Forslag til vedtak: NR anbefaler at NPs styre vedtar nye retningslinjer for pool-fotografering i tråd med forslaget fra arbeidsgruppen.

UTKAST TIL RETNINGSLINJER FOR POOL-FOTOGRAFERING

1. Om retningslinjene Disse retningslinjene er vedtatt av Norsk Presseforbund styre [dato]. Retningslinjene er veiledende, og skal gi både mediene og arrangører råd om hvordan poolordninger bør gjennomføres.

2. Prinsipielt

Fri informasjonstilgang og fri tilgang til kildene er en forutsetning for ytringsfriheten (jf. Vær varsom-plakaten, punkt 1.3). Vårt utgangspunkt er fri mediedekning for alle medier av alle begivenheter. Poolordninger er en unntaksordning som bare skal brukes når det er nødvendig og relevant for å ivareta særskilte hensyn, og ikke som en bekvemmelighetsregel for arrangører.

3. Definisjoner

Med «pool» menes i denne sammenhengen fotografering (stillsfotografering og video/TV), der et begrenset antall aktører har adgang til et arrangement som skal dekkes på vegne av flere. Dette kan være for å sikre fotografenes arbeidsforhold (plasshensyn på angitte områder), for å ivareta særskilte sikkerhetshensyn, der arrangøren har et begrenset antall plasser eller der særlige hensyn tilsier at fri tilgang ikke lar seg gjennomføre. Dette kan blant annet være i situasjoner der mange tilstedeværende fotografer kan virke forstyrrende.

Med «poolhaver» menes den eller de medier som leverer bilder og opptak. Med «pooldeltaker» menes alle som har en avtale med poolhaver om tilgang til materiale.

4. Organisering av pool En arrangør som har behov for plassbegrensning (pool) kan selv ta kontakt med et medium med forespørsel om å være pool. Norsk Presseforbund kan fungere som kontaktpunkt.

5. Generelle regler og krav til poolinnehaver

Bilder og opptak skal stilles til disposisjon for alle pooldeltakere. Alle medier som ønsker å delta i en pool, skal få muligheten til å inngå avtale.

5.1: Grunnleggende krav Poolhaver må kunne produsere og tilgjengeliggjøre materiale av høy kvalitet på kort tid. I dette ligger også krav til utstyr, kapasitet og økonomi. Mediet må ha kapasitet og midler til å gjøre den forhåndsresearchen som er nødvendig for å gjennomføre poolen optimalt. For poolhaver skal pooldeltakernes interesser prioriteres framfor egne særinteresser. Poolhaver kan ikke gjøre noe av poolmaterialet eksklusivt tilgjengelig for enkelte medier. Alt bildemateriale skal være tilgjengelig for alle pooldeltakere så raskt som mulig. Dette gjelder også etterbruk/historisk materiale. Poolhaver har plikt til i ettertid å selge materiale også til medier som ikke deltar i pool.

5.2. Pooltyper Dagens medieflora, både antall medier og de plattformer de opererer på, tilsier at det ofte vil være formålstjenlig å dele inn i pooltyper. En arrangør må være forberedt på å håndtere følgende pooltyper:

Stillpool: Bildepool, med en eller flere fotografer.

Levende bilder:

Enkamera-pool: Enkel videopool.

Flerkamerapool: Ofte aktuelt i forbindelse med TV-produksjon.

Direkte-pool: Særskilt produksjon med tanke på direkteoverføring av arrangementer. Kan være både direkte enkamera og direkte flerkamera. På arrangementer hvor det avtales en stor flerkamerapool, bør det også åpnes opp for en enkel enkamerapool parallelt for å sikre en rimeligere type direkteoverføring.

5.3. Geografiske hensyn

På arrangementer av stor nasjonal og/eller internasjonal interesse som arrangeres på mindre steder, skal det legges til rette for at også lokale medier sikres tilgang til poolen(e).

6. Økonomi Pooldeltakelse er forbundet med kostnader, og poolhaveren må sikre at kostnadene ved å gjennomføre pool blir dekket. Pooldeltakere må være forberedt på å dele produksjonskostnadene.

7. Gjenbruk Pooldeltakere har rett til gjenbruk i egne sendinger og plattformer dersom ikke annet er avtalt med poolhaver.

8. Rettighetsspørsmål Ved bruk av bilder fra pool skal poolhaver krediteres, hvis ikke annet er avtalt. Dette gjelder også ved gjenbruk. Rettighetene til bildene ligger hos poolhaver. Deltakere i poolen kan ikke videreformidle materiale til andre uten etter avtale med poolhaver.

9. Bevaring Poolbilder/opptak har historisk verdi. Den som har ansvaret for poolen, har også et ansvar for å bevare materiale på en forsvarlig måte for ettertiden.